

ASUR-BABİL MİTOLOJİSİ

Sami ırkına mensup kavimler, M.E. 3000-2000 yılları arasında Arabistan'ın güneyinden Mezopotamya'ya göç etmişlerdir. M.E. 2732 'lerde Sargon zamanında Samilerin etkilerinin kuvvetlenmeye başladıkları görülür. M.E. 1955'de III. Ur Sülalesinin ortadan kaybolmasıyla bu etki artmış, M.E. 1000 yıllarında Asurluların bölgenin tek hakimi olmalarına kadar bu etki devam etmiştir.

Babilliler aydın ve sanatkâr, Asurlular ise savaşçı ve haşindiler. Bundan doyalı Asurlular Babil siyasetine hakim olmalarına rağmen onların fikri hegemonyasını kabul etmek zorunda kalmışlardır. Gittikçe gelişen Asur Devleti İran'dan Akdeniz'e ve Filistin'den Anadolu'ya kadar bu kültürü tanıtmıştır.

M.E. 3000 'den itibaren Mezopotamya kralları kütüphaneler kurup, tapınaklarda da törenlerle ilgili tabletleri özel arşivlerde saklamışlardır. Bunlardan en önemlisi Asur Kralı Asurbanipal'ın kütüphanesidir. M.E. 558-626 Rassam ve George Smith adlı arkeologlar efsaneler, dualar, sihir usulleri ve astronomi kaideleri ile ilgili 2000 adet tablet buldular.

Ayrıca; kabartmalar, heykeller, sikke üzerindeki tasvirlerde, Sümer dininin Sami unsurlarla zenginleşmiş bir şekli olan Asur-Babil inançları hakkında daha detaylı bilgi edinmemizi sağlamıştır. Kutsal yazılarda Sümer dili, dini dil olarak M.E. I. asırda Partlar çağına kadar yaşamakta devam etmiştir.

Sümerler zamanında, Anu, Bel, Ea başta gelen tanrılar oldukları halde, Babilliler kendi tanrıları olan Marduk'u öne çıkarmışlar, yaradılış ve tufan efsanelerini bugün tanıdığımız biçimde yeniden işlemişlerdir. Asur-Babil Parteonunda 5000 kadar tanrı vardı. Asurlular ele geçirdikleri yerlerde dini baskı yapmamışlar ve oradaki tanrıları kabul etmişlerdir. Fakat gelenekçi Babil rahipleri, muzaffer Asur'un resmi tanrısı Asur'a kendi resmi panteonlarında yer vermemişlerdir.

Asur-Babil dininde Yıldız-Toprak (Bereket) tanrısı olarak iki tanrı görülüyor. Bereket (Toprak) tanrısının menşei Sümer olduğu halde, yıldız tanrıları Sami etkisi altında gelişmiştir. Bu tanrının uzantısı altında gelişmiştir. Bu tanrının uzun zaman birlikte almalarından dolayı, bu iki ırkında birlikte uzun yıllar oldukları anlaşılmaktadır.

BÜYÜK TANRILAR

Marduk

Ea'nın oğlu olan, Marduk suların getirdiği bereketi temsil eder. Bu tanrı tufan efsanesinde tanrılar krallığını elde etmiştir. Zaferinden sonra tanrılar ona elli rütbe verdiler. Her biri ayrı bir niteliği temsil ettiği için Marduk tam bir tanrı olmuştur.

Büyük tanrılar kader tabletlerine sahiptiler. Fırtına-Kuş Zu, bir gün bunları çalınca, Anu onları geri getirecek olana büyük tanrı kudreti vaat etti. Tabletleri geri almaya ancak Marduk muvaffak olmuştur.

Bir başka defa da; ışığı kapanan Sin-e eski parlaklığını Marduk vermiştir.

Kötülüklerle savaşıyan Marduk bir ejderi kılıçla yere sererken temsil edilir. Meşhur Babil tapınağı Esapil'de karısı Sarpanit'le birlikte bu şekilde gösterilmiştir.

Marduk için yapılan törenlerde çok ilgi çekicidir. Her yıl aynı tarihte, Tanrının heykeli büyük bir kalabalıkla Esapil'den çıkarılarak kırlarda Akita'ya götürülür ve cemaate emanet edilirdi. Sonra kutsal Fırat kıyılarından dönen tanrının Esapil'e geri gelmesiyle beraber on gün süren bu tören, tanrının ölümünü, dirilişini ve evlenmesini temsil ederdi. Buna benzer kutlamalar Anu, İştar ve Nannar içinde yapılırdı.

Asur

Babil'in kudreti Ninova'nın önünde silinince, Asurların baş tanrısı Aşur Antik Sümer ve Babil tanrıları ile karışarak en kudretli baş tanrı oldu. Adı iyiliksever anlamına gelmekle beraber ordunun başında giderek orduları zafere ulaştıran bir savaş tanrısı olarak da bilinirdi.

Marduk ve Ninurta'nın yerini alan Aşur bazen kanatlı bir disk şeklinde, bazen bir boğanın üstünde ayakta veya havada uçarken temsil edilirdi. Bereket

tanrısı da olduğundan, dallarla çevrili ve yanında bir keçiyle de gösterilmiştir. Karısı büyük tanrıça İştar'dır.

Yıldız Tanrıları

Sin

Ay tanrısıdır. Güneş tanrısı Savaş ve Merih yıldızı İştar onun çocuklarıydı. Zira ışığın gecedен çıktığı kabul edilirdi. Sin, Ur şehrinde Nannar adını alır ve uzun lacivert taşından sakallı bir ihtiyar olarak temsil edilirdi. Her akşam sandalına biner ve ay şeklinde insanlara görünürdü. Tam yuvarlak görüldüğünde ona tanrının tacı denilirdi.

Sin karanlıkta ışık verdiği için kötülük yapmak isteyenlere de engel olurdu. Fena ruhlar bundan dolayı kendisine isyan hazırlamışlardı. Aynı zamanda zamanın bölücüsü olduğundan, hem de zeki olduğundan her ay sonu diğer tanrılar ondan öğüt alırlardı. Karısının adı Ningal olup, Şamaş ve İştar'dan başka ateş tanrısı Nusku diğer oğluydu.

Şamaş

Güneş tanrısıdır. M.E. II. binde Babil kralı Hammurabi'ye meşhur kanunlarının yazdırmıştır. Bu kanunlar 282 maddeliktir.

Bu efsanelerde Marduk'la karıştırılan bu tanrı, doğu dağlarında oturur, orayı koruyan akrep adamlar her sabah ağır kapıları açarak Şamaş'ı dışarı çıkartırlar. Gökyüzünden geçen güneş, arabasını batı dağına yaklaştırıp oradaki bir kapıdan içeri girer ve toprağın derinliklerinde kaybolurdu.

Cesaret ve kuvvet, kışı ve geceyi kaçıran bu tanrının nitelikleriydi. Aydınlığa hükmetmesi onu bilhassa adalet tanrısı yapmıştır. Babil'deki tapınağı Dünya Hakiminin Evi adını taşırdı. Aynı zamanda kehanet tanrısı olduğundan Baru: Kahin vasıtasıyla istikbali haber verirdi. Aya adında karısı ve soyut tanrı olan Kettu: Adalet, Meşaru: Hak adlı çocukları vardı.

Tasvirlerde, Şamaş, tahtında oturan ve omuzlarından güneş ışınları çıkan bir erkek olarak gösterilir. Tacında dört çift boynuz bulunur, sağ eliyle de hakimiyet ve adalet alametleri olan asa ve halkayı tutardı. Şamaş'a, bilhassa Sippur şehrinde tapılmıştır.

İştar

Sabah ve akşam tanrıçasıdır. Merih yıldızının temsilidir. Asur Babilliler tanrıça olarak kabul ettikleri halde, Araplar Tanrı Attar olarak kabul ederlerdi.

Savaş ve Aşk tanrıçası olarak bilinir. İştar 7 aslan tarafından çekilen bir arabada elinde yay'la temsil edilirdi. Huyu sert ve otoriter olduğundan isteğine karşı gelinmesine tahammülü yoktur. kutsal fahişelik İştar'ın kültüne ait olduğundan yere indiğinde etrafını kutsal fahişeler çevirirdi. Kendisi de tanrıların fahişesiydi ve uyandırdığı arzuları ilk defa kendisi hissedirdi. Çok aşığı vardır. kendisine her cins yaratıktan sevgili seçer ve hepsine de felaket getirirdi. Sevdığı hayvanlar zayıflayıp insanların esaretine düşer, erkekler ise kıskançlık ve ihtirasla vahşi hayvanlara dönerdi. İştar'ın aşkı tanrılara bile uğursuzluk getirirdi. Gençliğinde sevdiği Tarım tanrısı Temmuzun ölümüne sebep olmuş ve çok ağlamıştır. Onu geri getirmek için cehenneme inmiş, kapıları açtırıp yedi bölümü her seferinde bir örtüsünü bırakarak geçti. Nihayet Ereşkigal'in yanına varıp üstüne saldırdıysa da, o yardımcısı Namtaru'yu çağırarak, İştar'ı saraya kapattırdı ve üstüne 60 hastalığı saldırttı. İştar'ın kaybolması dünyada büyük üzüntülere sebep oldu, yaşayanlar kısırlaştığından hiçbiri artık çoğalmıyordu. Şamaş ve Sin'in şikayeti üzerine Ea, İştar'ı kurtarmak için Aşuşunamiri yarattı. Ereşkigal bu acayip mahlukun sihrine dayanamadı. İştar Namtaru ile birlikte cehennemden elbiselerini alarak çıktı, dönüşü kolaylaştırmak için, bayram elbiselerini giymiş Temmuzda flüt çalarak geliyordu.

Daima hain olmayan İştar sayesinde bir çok kral tahta çıkmıştır. Akad kralı Sargon ve Asurbanipal'i korumuştur. Aşkın kudreti ile dünyanın hakimesi olan

İştar, Asur ve Babil'in en gözde tanrıçasıydı. Sonradan Astarte adıyla Fenike'de, Afrodite adıyla da Yunanistan'da saygı görmüştür.

Nin – Urta

Enlil'in oğluydu. Bereket tanrısıyken sonra savaş tanrısı olmuştur. Silahı üzerinde iki yılan sarılı topuzdu. Aslı Sümer'dir ve fırtına – Kuş Zu'yu onun yendiği söylenir. Aynı zamanda yaban domuzu şekline girdiğinden Temmuz'u onun öldürdüğünden şüphelenilirdi. Savaşçı huyu, bütün tabiatı ona düşman etmiştir. Bazı taşlar bile ona cephe aldılar. Mücadeleyi kazandıktan sonra bazı taşlar insanlar tarafından aranılır oldu. Laciverttaşı, ametist gibi, diğerleri ayaklar altında çiğnendi.

Tabiat Tanrıları

Adad

Fırtına tanrısıdır. Bir boğanın üstünde ayakta elinde yıldırımlarla gösterilir. Bel tufanı emredince o yerine getirdi. İyi rüzgar ve bereketli yağmuru da temin ettiğinden sevilir. şamaş'la birlikte kehaneti temsil ederdi.

Nusku

Sembolü çarık şeklinde lambadır. Tanrıların habercisi ve kutsal ateşi temsil ederdi.

Gibil

Ateş tanrısıdır. Amunun oğludur.

Nina

Su tanrıçasıdır. Sembolü içinde balık yüzen vazodur.

İşarra

Cinsi münasebetler tanrıçasıdır. Bir akrep tarafından temsil edilir.

Temmuz

Toprak tanrısıdır.

HİTİT MİTOLOJİSİ

Hititler M.Ö. 18. asırda Anadolu'da, özellikle Kapadokya'da Hatti İmparatorluğunu kurmuş, Hint-Avrupa ırkına mensup bir kavimdir. Merkezleri Yozgat yakınlarındaki Boğazköy, eski adıyla Hattuşas'tır.

Hemen bütün Anadolu'ya hakim olmuşlardır. Burada çeşitli milletlerle temas etmişlerdir. Mezopotamya'nın Anadolu üzerindeki üstünlüğü henüz tam olarak kanıtlanamamıştır. Çünkü, Hititler Asur yazısını değil, III. Ur Sülalesi yazısını almışlardır. Hititler Suriye'de Idürriilerle temasa geçmişler ve böylece Babil inançları bunlar vasıtasıyla M.E. 1650-1620 yıllarında Hitit ülkesine girmeye başlamıştır. Özellikle esir Rahipler ve tapınaklardaki heykeller vasıtasıyla bu geliş sağlanmıştır.

Hurrilerin devletlerinde siyasi birliği sağlamak için Hurri, Sümer ve Babil inançlarını birleştirdikleri anlaşılmaktadır. İnsanları henüz iyi bilinmemekle beraber Hititçe tercümelerden bunlar hakkında bilgi edinilmektedir.

Hitit kralı Şuppilikuma zamanında M.Ö. 1350 yıllarında Kilikya'daki Hurrilerin en önemli merkezleri Kizzuvatna Hitit etkisine girdi.

M.Ö. 13. asırda yeni Hitit İmparatorluğu zamanında yazılan tabletlerin Boğazköy’de bulunması dolayısıyla, bu tabletlerin okunmasıyla Hititler hakkında bilgiler elde edilmeye başlanmıştır.

Hatti ülkesinin efendileri, insan şeklinde tanrılardı, diğer tanrı ve insanlar bunların dost ve hizmetkarları ya da düşmanlarıydı. Hititlerin “bin tanrısı” tabi veya manevi kuvvetlerin temsiliydi. Bunlar insanlara benzer bir toplumda yaşar, aile kurar ve gayet kısa bir müddet sonra tekrar dirilmek üzere ölürler. Hitit tanrıları daima iyilik yaparlar. Hatta burada cinler bile iyilikseverdir.

Hitit Tanrıları

Yozgat yakınlarındaki Yarikkaya’da bütün Hitit tanrıları kortej halinde tasvir edilmişlerdir. Dini törenler açık havada ve bu kabartmaların önünde yapılıyorlardı. İki bölümdedir. Kadın ve erkek tanrılar korteji. Yalnız tanrıçalar tarafındaki erkek tanrı ile, tanrılar tarafındaki üç tanrıça bu ayrımın tam olmasına engel teşkil etmektedir.

Tanrıların başında yüksek ve koni şeklinde uzun bir külah, ayaklarında ucu yukarı dönük çarıklar ve üstlerinde dize kadar inen bir tünik (etek); tanrıçaların üstünde ise pileli uzun entariler ve başlarında yüksek poloslar vardır.

Ortada iki büyük tanrının karşılaşması Yarikkaya fuizinin anlamını açıklamaktadır.

Hepet: Büyük ana tanrıça – Arinna – Güneş tanrıçasıdır. Kutsal hayvanı Aslan'ın üstünde, ayakta tasvir edilmiştir. Hatti'nin hanımı ve sahibesi ünvanlarını taşıdığı dualardan anlaşılmaktadır. Asıl tapınağı Arinna olup, henüz bulunamamıştır. Kendisi güneş tanrıçası olmakla beraber kocası fırtına tanrısıdır.

Adad – Teşup: Ana tanrıçanın karşısında fırtına tanrısı Teşup durur. Elllerinde yıldırımlarla iki dağ tanrısının üstüne basmış olarak gösterilir. Bunlar Harri ve nanni (Suriyeli adlar) adını taşırlar ve Teşup'un emrindedirler. Teşup ve Hepet'in etekleriyle örtülü olan, yalnız ön kısımları görülür. Serri ve Harri adlı konik şapkalı iki boğa da Teşup'un arabasını çeken ikinci derece tanrılardır.

Fırtına tanrıları, yağmur ve onu takip eden bereketi temsil eden uzun bukleli saçlarla tasvir edildiler.

İştanu: Büyük fırtına ve güneş tanrısı İştanu, Hititlerde daha çok edebi bir tanrı iken Mısır'da güneş kültü önem kazanınca Hititlerde de daha çok sayılmaya başlanmıştır. Aynı zamanda hak ve adalet tanrısıdır.

İstar – Sosga: Talih tanrıçasıdır. Örtüsü, tacı, elinde oyun paletleri veya çift balta, topuz ve elbisesi daima rüzgardan uçuşup dizlerine kalkan bir Nike olarak temsil edilirdi. Nike ve Sosga kıyafet ve sembolleriyle benzeşirler. Sosga aynı zamanda savaş ve zafer tanrıçasıydı. Hititlerde savaş ve talih tanrıçaları bazen karışır. Mısır'daki kopyalardan Hitit talih tanrısı tasvirinin talih tanrısının kanatlı

olduğunu görürüz. Niatta ve Kutitta adlı hizmetkarları arkasından gelirler ve dama tahtası ve zarlarını taşırlar.

Sosga'nın diğ er bir şekli de Kupapa'dır. Bazen tanrı, bazen tanrıça olup Gılgamış efsanesinde Kumbaba diye anıldığı halde Anadolu'da sonra da Kibela olmuştur. Bazen hepet'le karışır. Zannedildiğı gibi elinde ayna değıl oyun paleti vardır.

Sosga'nın kardeşi ya da kocası Runda ismini alır. Talih tanrısı olup, kartal, av düğneğı ve geyik onun sembolleridir. Daima omzunda ölü bir tavşan veya iki kartalla gösterilir. Diğ er bir alameti de dama tahtalarıdır.

şarrumma: Büyük ana tanrıçanın oğludur. Diğ er adı Teleginu olup annesi gibi bir Aslanın üstünde ayakta durmaktadır. En son doğan bu tanrı Kilikya'da Sarma veya Santa adlarını taşıır. Greklerde ise Dionisos olacaktır; bitki, bereket ve içki tansıdır.

Koruyucu Tanrılar

İnar : Boğazköy'deki sur kapılarının birinin üstünde bulunan figür ilgi çekicidir. Bunun Tanrı veya savaşçı olduğı çok tartışıldı. Fakat koruyucu tanrı olduğı ihtimali daha fazla anlaşılmaktadır. Havaya kalkmış eli, kıvrık parmakları, kumardaki talihe işaret ettiklerinden, İnar adlı talih tanrısı olabilir. Muhafız kıyafetinde gösterilmiştir.

FENİKE MİTOLOJİSİ

Fenikeliler M.Ö.2400 yıllarında büyük ihtimalle Basra Körfezi civarından gelerek Suriye'nin batısından Lübnan'a kadar varan topraklara yerleşen Sami ırkına mensup Kenani diye adlandırılan bir millettir. Bu bölgede Fenike Krallığını kurdular. En önemli şehirleri Biblos, Berit, Tir ve Sidon'dur. Doğu siyasetinde önemli rol almayan, hatta silik kalan Fenikeliler daima kuvvetliden yana, tarafsız bir siyaset takip etmişlerdir. Denizci olmaları, iyi donanmaya sahip olmaları dolayısıyla bütün Akdeniz'i kaplamışlar, Kızıldeniz, Atlantik ve Baltık denizi kıyılarına kadar yayılarak buralarda koloniler kurarak, ticaretle meşgul olmuşlardır. Bu kolonilerin en önemlisi Kartaca'ydı.

Fenike mitolojisi temas ettikleri milletlerin ya da halkların inançlarıyla paralellikler arz eder. Ortak bir takım isimler vardır. Bilhassa mısır, Yunan, Asur mitolojileriyle ortak hikaye ve isimler vardır. Fenike mitolojisi konusundaki bilgilerimiz sınırlıdır. Ancak son yıllarda Biblos ve Ras-Şamra kazıları bir takım yeni bilgiler vermesi açısından önemlidir.

Fenikeliler Sami dilini kullanırlar ve hazırladıkları alfabede bugünkü batı dünyasının alfabesinin temelini teşkil eder.

Fenike kaynakları dörde ayrılır:

1. M.Ö. III. Binde eski Mısır zamanında yazılmış ve Yunan Biblos'u Bublada bulunmuştur.

2. Ras-Şamra'da yani eski Ugarit harabelerindeki M.Ö. 13. asır yazıları.
3. Asur-Mısır kaynakları Tevrat, Mochus, Damascius ve Biblos'lu Philon'un tasvirleri.
4. Kartaca mitolojisi ve onun yazılı kaynakları.

1. M.Ö. III. Binde Biblos :

mısır imparatorluğunun ilk zamanlarında Biblos küçük bir şehirdir. Buna rağmen Mısır'ın kereste ihtiyacını karşılamaktadır. Bundan dolayı Mısırlılarla Fenikeliler arasında sıkı bir ticari ilişkiyle beraber dini bağlarda vardır.

Biblos'un baş tanrıçası Baalat, yani Biblos'un hanımı adını taşır. XII. Sülaleden itibaren bu tanrıça elbise ve duruşuyla Mısırlı Hator'u taklit etmiştir. Biblos'ta yapılan bir silindir mühürde de Baalat oturmuş olarak, üzerinde askılı dar bir elbise, saçları Mısır usulünce taranmış ve başında iki boynuz arasında bir hâle ile Hator'a benzer şekilde tasvir edilmiştir.

Diğer bir Biblos tanrısı Mısır'ın güneş tanrısı Re'dir. Yalnız burada bu tanrıdan Yabancı ülkelerin Re'si ya da Firavun gölü üstündeki Re olarak bahsedilir. Oğlu Ruti ise bir Biblos tanrısıdır. Bir diğeri de Negalı tanrı Haytam'dır. Mısırlılar kendi Osirisleriyle bunu birleştirirler.

2. Ras-Şamra İnançları :

M.E. 13. asırdan kalan Ras-Şamra çivi yazısı tabletlerindeki efsaneler daha eski kaynaklara dayanır. Bunlar putperestliğin sonuna kadar canlı kalmışlardır. Bu mitolojinin esasını tabiat olayları teşkil ederdi. Bütün tanrısal varlıklar antomorfize edilmiş ve mutlak bir hiyerarşi altına girmişlerdi.

El : Tanrıların başı ihtiyar güneş tanrısı büyük El'di. Okyanusu, nehirlerin akışını, toprağın bereketini ve bütün Kenani ülkesini yönetirdi. Çok defa boğa şeklinde gösterilirdi.

Baal : El'den sonra ikinci büyük tanrı kabul edilirdi. Kelime anlamı “Efendi”dir. Bazen altın bir daha şeklinde tasvir edildiğini Tevrat yazmaktadır. El'e düşman olan Baal Fenikelilerin Akdeniz kıyısına taşınmalarından az sonra ortaya çıkmış nispeten yeni bir tanrıydı. Bu tanrı Baal İsafon ve Baal Lübnan'la aynıdır. Ras-şamra kaynaklarında; Baal hava, bulut ve fırtına tanrısı Hadad'ın ismidir. Babası Aşerat'tır. M.Ö. 1350'den itibaren de Sutek'in çehresiyle gösterilmiştir. Hitit etkisiyle boynuzlu ve sivri miğferli olarak resmedilmiştir. Mızrağın yere saplanması hareketi, şimşek ve yıldırım taklit eder. Altın bir heykel tarafından Ugaritte bir tapınakta temsil edilir ve çevresinde gümüş boğalar bulunurdu.

Mot : Hasat tanrısıdır ve El'in oğullarından biridir. Hasat zamanı tanrıça Anat tarafından kurban edilir, fakat hemen dirilirdi. Her yağmur mevsimi başında babası onu kadere terk ettiğinden Baal'ın oğlu Aley'in onu yenilgiye uğratmıştır.

Denizden Gelen Aşerat : El'in karısı ve diğer tanrıların anasıydı. Yetmiş çocuğu vardı. Tanrıların hem yaratıcısı hem de zeka hocasıydı.

Bakire Anat : Baal'ın kızı veya kardeşi ve Aley'in de kardeşiydi. Savaşçı bir tanrıça olup, her yıl Tanrı Mot'u kurban ederdi. Vazifesi kurbanlar sayesinde tanrıların yaşamasını temin etmektir. Aynı zamanda yağmur tanrısının kızı ve pınar tanrısının kardeşi olduğu için bitkilere yardım ederdi. Aynı zamanda yakın ve uzak diyarlardaki ölümlere su temin ederdi. Kadeş denilen tanrıça yine Anat'ın şeklindedir ve Mısır yazılarındaki sembolü aslandır.

Astarte: Asurluların İştar'ına dayanır ve savaşçı bir tanrıçadır. İştar gibi çok güzel olduğundan Aşkida korurdu.

3. M.Ö. I. Binden Sonraki Tanrılar :

Bu çağda Fenike'nin her yerinde Baal ve Baalat'a (tanrıça) tapılıyordu. İsmin bu şekilde gizlenmesinin sebebi yabancıların buna başvurup faydalanmasının istenmemesidir.

Sidon'da Eşmun adlı bir yer altı tanrısına tapılırdı. Bundan başka Astarte çok sayılırdı. Bu çağ tanrılarından sadece Adonis'in macerasını biliyoruz. Adonis Fenike'ce efendi demektir.

Adoni Bayramları : Hasattan sonra kutlanan en neşeli bayramlardır. Pişmiş toprak ve balmumundan yapılmış Adonis figürlerinin etrafında kadınlar ağlayıp göğüslerini parçalarlar ve tören dans ve şarkılarla devam ederdi.

Daha sonra Adonis Yunanistan'a M.Ö. 6. asırda Kıbrıs yoluyla girdi.

4. Kartaca Tanrıları :

Baal Hammon : Koç boynuzlu, sakaklı bir ihtiyar olan Baal Hammon yüksek arkalıklı bir yerde oturur ve ellerini iki koç başına dayardı, bereket ve gök tanrısı olduğundan Romalılar tarafından Afrikalı bir tanrı olan Jupiter-Amon ile karıştırılır.

Kartaca'da Aşmun ve Adonis ile birlikte Bes'e de tapılıyordu.

Bes : Çarpık bacaklı, şiş karınlı korkunç bir cüce şeklindeydi. Tasviri Fenike gemilerinin pruvalarını süslerdi.

Tanit : Sembolü bir koni kesiti üzerinde bir disk. Bazen gövdeyle disk arasında iki ucu havaya kalkan düz bir çizgi bulunur.

Bu hareketle antik dua hareketi olan el kaldırma temsil edilmiştir. Büyük Kartaca tanrıçasıdır.

Fenikeliler ticaret eşyalarıyla birlikte dini efsaneleri de nakletmişler ve kendilerine yeni inançlar elde etmişlerdir. Bilhassa Temmuz ve Astart gibi Mezopotamya tanrılarını yunan dünyasına taşımış olmaları. Bilhassa Philon'un eseri Yunan tanrılar dünyasının, Fenikeliler üstündeki etkisini açıklamak yönünden etkilidir. Fenikeliler Yahudi alemine de çok yakındırlar. Fakat Monoteist Yahudiler, çok tanrılı Fenikelilere düşman olduklarından; Tevrat bu eski din mücadelesinin hikayelerinden bahseder.

